

УДК 330.34(477)
Чумак О. В.

РОЗВИТОК ІТ-СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Одна з провідних галузей української економіки, ІТ-індустрія, багато робить для стабілізації економічної ситуації в Україні, навіть в умовах війни. У першу чергу це стосується питання збереження вітчизняної галузі та її спеціалістів (на сьогодні майже 84% українських фахівців перебувають у відносній безпеці). По-друге, це забезпечення регулярних експортних (зовнішніх) надходжень до національної економіки для підтримки боєздатності української армії та майбутньої її перемоги у війні, а це і паралельне відновлення попиту на інформаційні товари та послуги на внутрішньому ринку, це і збереження робочих місць, це і волонтерська допомога армії, біженцям, лікарям, рятувальникам, це і сукупні внески вітчизняних компаній на виконання гуманітарних і військових цілей та на підтримку національної економіки. Так, за даними ІТ Асоціації України, великі ІТ-компанії країни, лише з початку війни виділили 352 млн. грн. на гуманітарні цілі, сплатили наперед понад 187 млн. грн. податків і спрямували на ЗСУ понад 175 млн. грн.

До війни українська ІТ-індустрія стабільно розвивалася і була передовою галуззю вітчизняної економіки. Так, за національним дослідженням Ukraine IT Report тільки у 2021 році вона зросла на 36%, збільшила свій експорт з 5 млрд. дол. до 6,8 млрд. дол., а кількість спеціалістів з 244 тис. до 285 тис., надала до державної скарбниці майже 7 млрд. грн. валютної виручки та сплатила 235 млрд. грн. податків (за останні 6 років це 3-х-разове зростання економічних показників, зокрема, лише по експорту галузь зросла за 3 роки більше ніж удвічі, а по кількості спеціалістів майже на 50%).

Наразі українська ІТ-сфера переживає складні часи, пов'язані з війною, а саме в ній можна спостерігати такі тенденції, як: значне просідання за останні місяці вітчизняного ІТ-ринку; часткове заморожування великими іноземними компаніями діяльності своїх офісів-розробок в Україні та їх релокацію до Європи (в основному до країн Балтії та Польщі); відсутність чіткої політики українського уряду щодо діяльності креативних індустрій в країні в умовах воєнного часу; зниження продуктивності праці ІТ-фахівців, що залишилися в Україні через часту відсутність доступу до Інтернету, особливо поруч з районами, де ведуться бойові дії; сповільнення зростання ІТ-бізнесу продуктових компаній, як всередині країни (через війну), так і в світі (через глобальну економічну кризу); велике психологічне навантаження на айтішників, що стають волонтерами, або, які йдуть до лав ЗСУ; скорочення витрат і командаутсорсинговими компаніями, що орієнтуються виключно на внутрішній ІТ-ринок.

Для вирішення вище названих проблем уряду України необхідно продумати механізми здійснення державної політики щодо забезпечення більш ефективної діяльності вітчизняної ІТ-індустрії в умовах війни, зокрема, переглянути підхід до масової мобілізації працівників ІТ-компаній, щоб зберегти проектні команди; створити умови для забезпечення безперервності бізнес- процесів в ІТ-сфері; мотивувати міжнародні великі компанії до продовження співпраці з українськими фахівцями; допомогти національним ІТ- компаніям розширювати свою присутність в Європі та інших країнах світу та з пошуком венчурного капіталу для цієї діяльності.

У свою чергу національні компанії ІТ- індустрії повинні створити на час війни плани-реагування на випадок екстренних ситуацій, як невід'ємну частину антикризового управління бізнесом, які мають постійно тестуватися і оновлюватися, спрямовуватися на збереження талантів та безперервність бізнес- процесів.